

Dosarul nr. 2ra-1123/2022
2-20063338-01-2ra-16082022

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Dondușeni (T. Sobolschii)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (S. Procopciuc, E. Grumeza, N. Chircu)

DECIZIE

30 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând recursul declarat de către vicepreședintele raionului Ocnîța, Eugeniu Șipcalov, în interesele președintelui raionului Ocnîța și a Consiliului raionului Ocnîța, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Lazari Terzi împotriva președintelui raionului Ocnîța, Consiliului raionului Ocnîța, intervenient accesoriu Voinescu Vasile privind anularea dispoziției de eliberare din funcție, restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru perioada absenței forțate de la serviciu, repararea prejudiciului moral, împotriva deciziei din 17 mai 2022 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La 12 iunie 2020, Lazari Terzi a depus cererea de chemare în judecată împotriva președintelui raionului Ocnîța, Consiliului raionului Ocnîța prin care a solicitat anularea dispoziției nr. 62 din 20 ianuarie 2020, prin care a fost eliberat din funcția de șef serviciu alte domenii în baza art. 86 alin. (1) lit. y¹) din Codul muncii, restabilirea în funcția de șef serviciu alte domenii, serviciu deservirea clădirilor și subdiviziunilor Consiliului raional Ocnîța, încasarea salariului pentru perioada lipsei forțate de la muncă pentru perioada 20 ianuarie 2020 până la data emiterii hotărârii judecătorești, încasarea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei și cheltuielilor de judecată în sumă de 3000 lei.

În motivarea acțiunii a invocat că a activat în calitate de șef Serviciu alte domenii, Serviciu deservirea clădirilor și subdiviziunilor Consiliului raional Ocnîța.

Prin dispoziției președintelui raionului Ocnîța nr. 62 din 20 ianuarie 2020 a fost eliberat din funcție în baza art. 86 alin. (1) lit. y¹) din Codul muncii.

Reclamantul susține că la solicitările sale de a-i aduce la cunoștință motivele care au servit temei pentru eliberarea din funcție, persoanele împuternicite au refuzat să-i prezinte aceste materiale. După mai multe solicitări i-a fost explicat că la baza deciziei menționate supra a fost deținerea statutului de pensionar pentru limita de vârstă, fapt infirmat prin explicațiile reclamantului, cererea adresată Consiliului, cât și certificatul eliberat de Casa Națională de Asigurări Sociale din 13 februarie 2020.

Reclamantul a menționat că nu a fost prezentată nici o probă care ar confirma faptul că la momentul adoptării dispoziției nr. 62, dânsul avea statut de pensionar pentru limita de vârstă. În momentul când i s-a adus la cunoștință prevederile dispoziției nr. 62 din 20 ianuarie 2020, explicațiile sale au fost totalmente ignorate. Acestor argumente le-a fost dată o interpretare greșită, tendențioasă, bazată pe presupuneri.

Reclamantul consideră că această dispoziție a fost adoptată în mod tendențios, având ca scop eliberarea sa din funcție.

În rezultatul stresului suportat, starea sănătății s-a înrăutățit și a fost nevoit să se adreseze de multiple ori la asistența de urgență prespitalicească pentru acordarea asistenței medicale.

Consideră că președintele raionului Ocnița, Iurie Plopa, nu dispunea de dreptul de a-l elibera din funcție în baza art. 86 alin. (1) lit. y¹) din Codul muncii.

A depus în adresa pârâtului cererea prealabilă prin care a solicitat restabilirea în funcție, însă cererea a fost ignorată.

Reclamantul a notat că concedierea salariaților membri de sindicat pe motivul deținerii statutului de pensionar pentru limita de vârstă se admite doar cu consultarea prealabilă a organului sindical din unitate. În același timp, pentru concedierea salariatului pe motivul deținerii statutului de pensionar pentru limită de vârstă (art. 86 alin. (1) lit. y¹) din Codul muncii), angajatorul trebuie să asigure respectarea condițiilor legale în acest sens. Or, angajatorul urmează să dispună de probele necesare sau să poată dovedi faptul că salariatul are statut de pensionar pentru limită de vârstă, adică având vârsta și vechimea asigurată necesară, beneficiază de pensie, iar pensia care i s-a stabilit sau de care beneficiază salariatul supus concedierii este pentru limită de vârstă, dar nu constituie un alt tip de pensie. În cazul în care angajatorul nu dispune de asemenea probe, art. 86 alin.(1) lit. y¹) din Codul muncii nu poate fi aplicat ca temei pentru concedierea salariaților.

În cazul solicitării de către angajator a opiniei consultative, pentru concedierea salariaților în temeiul art. 86 alin. (1) lit. y¹) din Codul muncii, organul sindical urmează să-și exprime opinia prin prisma respectării de către angajator a condițiilor necesare pentru aplicarea acestui temei de concediere a salariatului respectiv.

În opinia reclamantului, prevederile din Codul muncii indicate în dispoziție sunt în contradicție cu Constituția, întrucât încalcă dreptul fundamental la muncă și instituie o discriminare directă a salariaților care dețin statut de pensionar pentru limita de vârstă. Dreptul la muncă se consideră unul din drepturile fundamentale și inalienabile ale omului, deoarece pentru majoritatea persoanelor este unica sau principala sursă de venit.

Mai mult, Guvernul prin hotărârea nr. 406 din 02 iunie 2014 a evidențiat că drept acțiune prioritară este întreprinderea măsurilor de combatere în rândul patronilor, angajaților și a sindicatelor, a discriminării explicite a vârstnicilor. Prin urmare, este

cert că tratamentul diferențiat pe motive de vârstă pe care îl generează norma susmenționată nu poate fi admis și justificat de un careva pretins obiectiv legitim, în special de politica ocupării forței de muncă, a pieței muncii sau a formării profesionale. Or, politica ocupării forței de muncă, a pieței muncii și/sau a formării profesionale transpusă prin hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Programului pentru integrarea problemelor îmbătrânirii în politici este în contradicție cu conținutul normei legale citate.

Prin încheierea protocolară din 10 septembrie 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni, a fost atras în calitate de intervenient accesoriu Vasile Voinescu.

Prin încheierea din 23 martie 2021 a Curții de Apel Bălți a fost constatată competența instanței de drept comun din cadrul Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni la judecarea cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată depusă de Lazari Terzi împotriva președintelui raionului Ocnîța, Consiliului raionului Ocnîța, intervenient accesoriu Voinescu Vasile privind anularea dispoziției de eliberare din funcție, restabilirea în funcție, încasarea salariului și a prejudiciului moral.

Pe parcursul judecării cauzei, președintele raionului Ocnîța a depus cerere reconvențională împotriva lui Terzi Lazari privind repararea prejudiciului material în cuantum de 34 437 lei.

Prin încheierea protocolară din 17 mai 2021 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni a fost restituită cererea reconvențională.

Prin hotărârea din 31 mai 2021 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni a fost respinsă integral acțiunea.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 25 iunie 2021, Terzi Lazari, reprezentat de avocatul Răducan Irina, a depus apel nemotivat, iar la 11 octombrie 2021, în interiorul termenului acordat de instanța de apel a depus apel motivat, solicitând casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a pretențiilor.

Prin decizia din 17 mai 2022 a Curții de Apel Bălți a fost admis apelul declarat de Terzi Lazari, reprezentat de avocatul Raducan Irina, casată integral hotărârea din 31 mai 2021 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni, fiind pronunțată o hotărâre nouă de admitere parțială a acțiunii.

S-a anulat dispoziția președintelui raionului Ocnîța nr. 62 din 20.01.2020 „Cu privire la concedierea dlui Terzi L.”.

S-a restabilit Terzi Lazari în funcția de șef serviciu alte domenii, Serviciu deservirea clădirilor și subdiviziunilor Consiliului raional Ocnîța.

S-a obligat aparatul președintelui raionului Ocnîța să calculeze și să achite lui Terzi Lazari, salariul mediu pentru perioada lipsei forțate de la muncă, în perioada dintre 23 ianuarie 2020 până la 17 mai 2022.

S-a încasat din contul președinte raionului Ocnîța în beneficiul lui Terzi Lazari, prejudiciul moral în mărime de 3000 lei.

S-a respins pretenția lui Terzi Lazari privind încasarea cheltuielilor de judecată.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a stabilit că la 20 ianuarie 2020 Terzi Lazari a făcut cunoștință cu dispoziția președinte raionului Ocnîța, Iurie Plopa, fiindu-i adus la cunoștință faptul că din data de 23 ianuarie 2020 este concediat în legătură cu deținerea statutului de pensionar.

În concordanță cu prevederile art. 355 alin.(1) lit. a) din Codul muncii, care reglementează că cererea privind soluționarea litigiului individual de muncă se depune în instanța de judecată în termen de 3 luni, de când salariatul a aflat, despre încălcarea dreptului său, la caz reclamantul urma să depună acțiunea până la data de 23 aprilie 2020, însă acțiunea a fost depusă la 12 iunie 2020.

Instanța de apel ținând cont de prevederile pct.1 din dispoziția nr.1 din 18 martie 2020 a Comisiei Situației Excepționale și art. 1 din Hotărârea Parlamentului R. Moldova nr.55 din 17.03.2020 privind declararea stării de urgență, a concluzionat că termenul în interiorul căruia Terzi Lazari era în drept să depună prezenta acțiune s-a suspendat la 18 martie 2020 și a continuat de la 16 mai 2020, respectiv 3 luni atribuite prin Codul muncii pentru depunerea acțiunii civile de soluționare a litigiului de muncă, dar și cele 6 luni atribuite prin art. 398 alin. (3) din Codul civil nu au expirat, din care considerente cererea de chemare în judecată depusă la 12 iunie 2020, a fost înaintată în interiorul termenului de prescripție extinctivă.

Instanța de apel a statuat că normele vizate acordă dreptul angajatorului de a concedia persoana dacă angajatul deține statutul de pensionar, însă la caz se reține că deși Terzi Lazari, la 23 ianuarie 2020 a împlinit vârsta de 63 ani, statutul de pensionar la această dată nu era deținut de salariat. Or, după cum rezultă din informația prestată de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ocnița nici la data de 13 februarie 2020 Terzi Lazari nu beneficia de prestații sociale prin intermediul sistemului public de asigurări sociale al R. Moldova. Iar potrivit deciziei de stabilire a pensiei pentru limita de vârstă, Terzi Lazari a depus cerere în acest sens la 02 martie 2020, deci la data concedierii sale, reclamantul nu avea statut de pensionar or, asemenea statut se alocă nu în mod automat, odată cu atingerea vârstei, dar la cererea persoanei, ce beneficiază de acest drept.

Instanța de fond eronat a reținut că dispoziția președintelui raionului Ocnița nr. 62 din 20 ianuarie 2020 „Cu privire la concedierea dlui Terzi L.” prin care au fost încetate raporturile de muncă cu Terzi Lazari în baza art. 86 alin. (1) lit.y¹) din Codul muncii, este una legală or, după cum rezultă din datele descrise anterior, deși Terzi Lazari a atins vârsta de pensionare, statutul de pensionar nu a fost obținut la data concedierii sale.

În circumstanțele expuse, instanța de apel a ajuns la concluzia privind anularea dispoziției președintelui raionului Ocnița nr. 62 din 20 ianuarie 2020 „Cu privire la concedierea dlui Terzi L.” și restabilirea lui Terzi Lazari în funcția de șef serviciu alte domenii, Serviciu deservirea clădirilor și subdiviziunilor Consiliului raional Ocnița.

Instanța de apel a notat că deși prevederile art. 5 lit. k), art.9 lit. n), art. 10 alin.(2) lit. p), art. 90 alin.(1), (2) lit. c), alin (3), art. 329 alin.(1) și (2) și art.330 alin.(1) lit. b) din Codul muncii, impun soluția de reparare a prejudiciului cauzat în legătură cu concedierea ilegală a salariatului, la caz, reclamantul nu a prezentat informație referitor la mărimea salariului deținut în perioada activității sale, iar pârâtul s-a eschivat de la prezentarea în instanță a unei asemenea informații, prin urmare instanța de apel a obligat aparatul președintelui raionului Ocnița să calculeze și să achite lui Terzi Lazari, salariul mediu pentru perioada lipsei forțate de la muncă, în perioada dintre 23 ianuarie 2020 până la 17 mai 2022.

Referitor la pretenția privind repararea prejudiciului moral, instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată cerința reclamantului, însă nu în mărimea solicitată de Terzi

Lazari de 50 000 lei, dar de 3000 lei, care în opinia instanței este o despăgubire ce rezultă din toate împrejurările și particularitățile cazului, sumă care în cazul dat poate fi considerată drept o compensație echitabilă și suficientă pentru sentimentele de frustrare suferite de reclamantul/apelant pentru întreruperea relațiilor de muncă înainte de întrunirea condițiilor legale. Or, s-a constatat încălcarea de către angajator al prevederilor art. 86 alin. (1) lit.y¹) din Codul muncii, motiv din care salariatul beneficiază de despăgubiri atât materiale cât și morale.

Corespunzător, instanța de apel a respins ca neîntemeiată pretenția privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică întrucât Terzi Lazari nu a prezentat probe privind suportarea cheltuielilor de asistență juridică.

La 14 iulie 2022, prin intermediul oficiului poștal, vicepreședintele raionului Ocnîța, Eugeniu Șipcalov, în interesele președintelui raionului Ocnîța și a Consiliului raionului Ocnîța, a declarat recurs nemotivat împotriva deciziei din 17 mai 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea integrală a deciziei contestate și menținerea hotărârii din 31 mai 2021 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni. Ulterior la 27 iulie 2022, prin intermediul oficiului poștal a fost prezentat recurs motivat.

În motivarea recursului recurentul și-a manifestat dezacordul cu soluția instanței de apel, invocând aplicarea eronată a normelor de drept material, interpretarea eronată a legii, aplicarea legii care nu trebuia să fie aplicată, circumstanțele expuse în decizie sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Recurentul a invocat că legitimația de pensionar al intimatului a fost prezentată doar în instanța de apel. Respectiv, dânsul de jure și de facto este pensionar pentru limită de vârstă astfel că angajatorul a fost în drept să-l concedieze, doar că instanța de apel a considerat că intimatul a fost eliberat înainte de a primi pensia. Însă luând în considerație explicațiile intimatului că a primit pensia pentru ianuarie, februarie, martie, în aprilie, prin urmare este corectă concedierea dânsului.

Recurentul a menționat că, în situația în care salariatul nu informează angajatorul că este pensionar, angajatorul este privat de dreptul de a primi informație de la Casa Națională de Asigurări Sociale, fără acordul pensionarului, astfel că angajatorul se conduce prevederile art. 55 din Codul muncii, art. 14, art. 32 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, eliberează persoana și încheie un contract cu persoana pensionară eliberată pe o perioadă determinată de 2 ani. Termenul cu acordul părților poate fi prelungit. Din partea lui Terzi Lazari nu a fost înaintată cerere privind încheierea unui contract individual de muncă.

Recurentul consideră că decizia contestată contravine prevederilor legale întrucât pentru a fi pensionar este necesar persoană să atingă vârsta de 63 de ani (bărbați), să dispună de stagiul necesar, dar nu contează legitimația, care la caz a fost eliberată mai târziu. Pensia se calculează în baza buletinului de identitate, adeverinței de naștere, care confirmă vârsta pensionarului, dar mărimea pensiei depinde cât s-a achitat în fondul social și stagiul confirmat, iar dânsul întrunea aceste condiții la momentul concedierii.

Recurentul a criticat decizia instanței de apel și în partea admiterii pretenției privind repararea prejudiciului moral, considerând nu au fost dovedite careva faptei ilicite /careva acțiuni ilicite personale din partea președintelui raionului, or la caz angajatorul nu poartă nici o vină că Terzi Lazari a atins vârsta de pensionare de 63 ani.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Bălți a pronunțat dispozitivul deciziei la 17 mai 2022. Decizia motivată a fost expediată participanților la proces la data de 13 iulie 2022, prin intermediul poștei electronice (f.d. 108,109, vol. II).

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, instanța de recurs constată că, recurentul s-a conformat prevederilor legale, declarând recurs la 14 iulie 2022 împotriva deciziei 17 mai 2022 a Curții de Apel Bălți, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 16 august 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia cererii de recurs depusă vicepreședintele raionului Ocnîța, Eugeniu Șipcalov, în interesele președintelui raionului Ocnîța și a Consiliului raionului Ocnîța, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului.

Prin referința depusă la 14 septembrie 2022, Terzi Lazari a solicitat declararea inadmisibilă cererii de recurs depusă de către Consiliul raional Ocnîța și președintele raionului Ocnîța, întrucât argumentele invocate nu se încadrează în limitele stabilite de art. 432 din Codul de procedură civilă, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Prin încheierea din 05 octombrie 2022 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de către vicepreședintele raionului Ocnîța, Eugeniu Șipcalov, în interesele președintelui raionului Ocnîța și a Consiliului raionului Ocnîța, a fost considerat admisibil.

În corespundere cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În plus, recurentul și intimatul a avut posibilitatea să își prezinte poziția în scris și să răspundă la argumentele părții adverse (*mutatis mutandis*, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs. Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75)

Subsidiar, în § 26 – 27 ale deciziei Curții Constituționale nr. 95 din 19 decembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 al Codului de procedură civilă, Curtea a statuat că în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacră verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă

reclamantului posibilitate să se exprime în fața sa, în persoană. Iar, în esență nu este afectat accesul liber la justiție.

Examinând recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei din 17 mai 2022 a Curții de Apel Bălți și menținerea hotărârii din 31 mai 2021 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din materialele cauzei rezultă că prin dispoziția președintelui raionului Ocnîța nr. 124 din 01 august 2016, Lazari Terzi a fost angajat în calitate de șef serviciu în Serviciul deservirea clădirilor și subdiviziunilor al Consiliului raional Ocnîța (f.d. 65, vol. I)

Prin Dispoziția președintelui raionului Ocnîța nr. 27-c din 13 mai 2019 (f.d. 81, vol. I) Lazari Terzi a fost sancționat disciplinar cu mustrare aspră, iar prin dispoziția nr. 148-c din 02 decembrie 2019 (f.d. 82, vol. I) salariatul din nou a fost supus sancțiunii disciplinare sub formă de mustrare aspră pentru comportamentul nedemn față de subalterni, cu neachitarea sporului de performanță. Ambele dispoziții i-au fost aduse la cunoștință lui Lazari Terzi contra semnătură, pe care acesta nu le-a contestat.

Prin dispoziția președintelui raionului Ocnîța nr. 157-c din 20 decembrie 2019 (f.d. 130, vol. I), s-a revocat sancțiunea disciplinară aplicată lui Lazari Terzi prin Dispozițiile nr. 27-c din 13 mai 2019 și nr. 148-c din 02 decembrie 2019, începând cu data de 20 decembrie 2019. Totodată a fost acceptată cererea lui Lazari Terzi din 26 noiembrie 2019 privind acordarea concediului anual, din considerentul că să fie incluse indemnizațiile de concediu la calcularea pensiei pe limita de vârstă.

Prin dispoziția președintelui raionului Ocnîța nr. 62 din 20 ianuarie 2020 Lazari Terzi a fost concediat în temeiul art. 86 alin. 1) lit. y¹) din Codul muncii, începând cu data de 23 ianuarie 2020, în legătură cu deținerea de către salariat a statutului de pensionar, dispunând efectuarea calculelor necesare. Dispoziția nominalizată a fost adusă la cunoștința salariatului contra semnătură, în aceeași zi (f.d.5, vol. I).

Manifestându-și dezacordul cu Dispoziția președintelui raionului Ocnîța nr. 62 din 20 ianuarie 2020, la 16 martie 2020 Lazari Terzi a depus cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea acestei dispoziții.

Având în vedere că, Președintele raionului Ocnîța a respins cererea prealabilă din 16 martie 2020, Lazari Terzi la 12 iunie 2020, a depus cererea de chemare în judecată împotriva președintelui raionului Ocnîța, Consiliului raionului Ocnîța prin care a solicitat anularea dispoziției nr. 62 din 20 ianuarie 2020, prin care a fost eliberat din funcția de șef serviciu alte domenii în baza art. 86 alin. (1) lit. y¹) din Codul muncii, restabilirea în funcția de șef serviciu alte domenii, serviciu deservirea clădirilor și subdiviziunilor Consiliului raional Ocnîța, încasarea salariului pentru perioada lipsei forțate de la muncă pentru perioada 20 ianuarie 2020 până la data emiterii hotărârii judecătorești, încasarea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei și cheltuielilor de judecată în sumă de 3000 lei.

Fiind investită cu examinarea în fond a prezentei cauze, Judecătoria Edineț, sediul Dondușeni, prin hotărârea din 31 mai 2021 a fost respins integral acțiunea.

Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Bălți prin decizia din 17 mai 2022 a admis apelul declarat de Terzi Lazari, reprezentat de avocatul Raducan Irina și a casat integral hotărârea din 31 mai 2021 a Judecătorei Edineț, sediul Dondușeni, fiind pronunțată o hotărâre nouă de admitere parțială a acțiunii.

S-a anulat dispoziția președintelui raionului Ocnița nr. 62 din 20.01.2020 „Cu privire la concedierea dlui Terzi L.”.

S-a restabilit Terzi Lazari în funcția de șef serviciu alte domenii, Serviciu deservirea clădirilor și subdiviziunilor Consiliului raional Ocnița.

S-a obligat aparatul președintelui raionului Ocnița să calculeze și să achite lui Terzi Lazari, salariul mediu pentru perioada lipsei forțate de la muncă, în perioada dintre 23 ianuarie 2020 până la 17 mai 2022.

S-a încasat din contul președinte raionului Ocnița în beneficiul lui Terzi Lazari, prejudiciul moral în mărime de 3000 lei.

S-a respins pretenția lui Terzi Lazari privind încasarea cheltuielilor de judecată.

Efectuând controlul judiciar al deciziei din 17 mai 2022 a Curții de Apel Bălți și al hotărârii din 31 mai 2021 a Judecătorei Edineț, sediul Dondușeni, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că, instanța de apel a interpretat în mod eronat legea materială ce guvernează raportul material litigios, iar drept consecință a adoptat o soluție greșită, neîntemeiată.

Referitor la termenul de înaintare a prezentei acțiuni, Colegiul lărgit menționează că art. 355 alin.(1) lit. a) din Codul muncii prevede că cererea privind soluționarea litigiului individual de muncă se depune în instanța de judecată în termen de 3 luni, de când salariatul a aflat, despre încălcarea dreptului său, la caz reclamantul a luat cunoștință cu dipoziția contestată la 23 ianuarie 2020, respectiv urma să depună acțiunea până la data de 23 aprilie 2020, însă acțiunea a fost depusă la 12 iunie 2020.

Ținând cont de prevederile pct.1 din dispoziția nr.1 din 18 martie 2020 a Comisiei Situației Excepționale și art. 1 din Hotărârea Parlamentului R. Moldova nr.55 din 17.03.2020 privind declararea stării de urgență, termenul în interiorul căruia Terzi Lazari era în drept să depună prezenta acțiune s-a suspendat la 18 martie 2020 și a continuat de la 16 mai 2020, respectiv 3 luni atribuite prin Codul muncii pentru depunerea acțiunii civile de soluționare a litigiului de muncă nu au expirat, din care considerente cererea de chemare în judecată depusă la 12 iunie 2020, a fost înaintată în interiorul termenului de prescripție extinctivă.

Raporturile de muncă dintre Aparatul președintelui raionului Ocnița și Lazari Teri au rezultat din Dispoziția președintelui raionului Ocnița nr. 124 din 01 august 2016.

La articolul 86 din Codul muncii legiuitorul a definit concedierea ca desfacerea din inițiativa angajatorului a contractului individual de muncă pe durată nedeterminată și a celui pe durată determinată. Cu toate acestea, concedierea nu poate fi efectuată la propria dorință a angajatorului, ci doar în situațiile limitativ stabilite de lege. Astfel, articolul 86 din Codul muncii instituie temeiurile exhaustive pentru care poate fi concediat un angajat.

Din conținutul articolului 86 din Codul muncii se deduce că, din inițiativa angajatorului poate fi desfăcut contractul individual de muncă încheiat atât pe o durată nedeterminată, cât și pe o perioadă determinată.

Conform articolului 86 alin. (1) lit. y¹) din Codul muncii, concedierea – desfacerea

din inițiativa angajatorului a contractului individual de muncă pe durată nedeterminată, precum și a celui pe durată determinată – se admite pentru deținerea de către salariat a statutului de pensionar pentru limită de vârstă.

Temeiul de concediere prevăzut de articolul 86 alin. (1) lit. y¹) din Codul muncii face parte din categoria concedierii nedisciplinare a salariatului, care survine doar din inițiativa angajatorului fără a avea tangențe cu compartimentul ca atare a salariatului. În aceste cazuri concedierea intervine în lipsa vinovăției salariatului.

În baza acestui temei angajatorul este în drept oricând să concedieze salariatul care deține statutul de pensionar pentru limită de vârstă. Or, deținerea de către salariat a statutului de pensionar pentru limita de vârstă constituie temei de sine stătător pentru concedierea acestuia.

Articolul 4 din Convenția cu privire la încetarea raporturilor de muncă din inițiativa patronului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Internaționale a Muncii la 22 iunie 1982, în vigoare pentru Republica Moldova din 14 februarie 1998, statuează că raporturile de muncă ale unui lucrător nu vor înceta decât dacă există un motiv valabil pentru o asemenea încetare legat de capacitatea sau conduita lucrătorului sau bazat pe cerințele operaționale ale întreprinderii, instituției sau serviciului.

Astfel, Convenția nr. 111 din 25 iunie 1958 a Organizației Internaționale a Muncii privind discriminarea în domeniul ocupării forței de muncă și exercitarea profesiei prevede la articolul 1 pct. 2 că, diferențierile, excluderile sau preferințele bazate pe calificările cerute pentru o anumită ocupație nu sunt considerate discriminări.

Aderent, Organizația Internațională a Muncii a notat în pct. 5 lit. b) din Recomandarea nr. 62 cu privire la lucrătorii în vârstă că, în cazuri excepționale, limitele de vârstă pot fi stabilite în baza unor cerințe, condiții și norme speciale pentru anumite tipuri de profesii.

În același context, punctul 22 al Recomandării prevede posibilitatea fixării prin acte normative a unei vârste la atingerea căreia raporturile de muncă pot înceta.

Dealtfel, articolul 6 din Directiva Consiliului Europei nr. 2000/78/CE din 27 noiembrie 2000 „cu referire la crearea unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă” stipulează că statele membre pot prevedea că un tratament diferențiat pe motive de vârstă nu constituie o discriminare atunci când este justificat în mod obiectiv și rezonabil, în cadrul dreptului național, de un scop legitim, care ține în special de politica ocupării forței de muncă, a pieței muncii și a formării profesionale, iar mijloacele de realizare a acestui scop sunt unele corespunzătoare și necesare.

Punctul 25 al Directivei stabilește că, interzicerea discriminărilor pe criterii de vârstă constituie un element esențial pentru atingerea obiectivelor stabilite în liniile directoare privind ocuparea forței de muncă și încurajarea diversității la încadrarea în muncă; cu toate acestea, diferențele de tratament legate de vârstă pot fi justificate în anumite împrejurări și necesită dispoziții specifice care pot varia în funcție de situația statelor membre; este așadar esențial să se facă distincție între diferențele de tratament care sunt justificate, îndeosebi prin obiective legitime de politică a ocupării forței de muncă, a pieței muncii și a formării profesionale, și discriminările care trebuie să fie interzise.

Conform articolului 54 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, exercițiul

drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Prin urmare, libertatea muncii, care este garantată de Constituția Republicii Moldova, stabilește totodată că nimeni nu poate fi obligat să muncească pe toată durata vieții sale sau să nu muncească într-un anumit loc de muncă sau într-o anumită profesie, oricare ar fi acestea.

Din altă perspectivă libertatea muncii, în coroborarea dispozițiilor articolului 54 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova cu articolul 6 din Codul muncii, nu poate fi una absolută și nelimitată, deoarece legislația muncii condiționează încadrarea în câmpul muncii de întrunirea anumitor condiții, precum și stabilește situațiile de încetare a raporturilor de muncă.

Astfel, Codul muncii prevede temeiurile de încetare a contractului individual de muncă în circumstanțe ce nu depind de voința părților, precum și la inițiativa uneia dintre părți (demisia sau concedierea).

Stabilirea unor criterii pentru exercitarea anumitor activități are un caracter necesar atunci când este determinată de specificul unei profesii, care, datorită exigențelor sporite față de calitățile fizice și psihice ale persoanei, nu pot fi exercitate de persoane în etate, sau atunci când servesc ca măsură de optimizare a utilizării forței de muncă în anumite sectoare de activitate.

Curtea Constituțională a statuat în Hotărârea nr. 30 din 23 decembrie 2010 și decizia de inadmisibilitate a sesizării nr. 74g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 86 alin. (1) lit. y¹) din Codul muncii al Republicii Moldova, că în vederea asigurării funcționării eficiente a unor sfere de activitate, fixarea unui prag de vârstă este necesară pentru menținerea persoanelor cu capacități profesionale adecvate pentru desfășurarea unor activități de interes major pentru întreaga societate. Impunerea unei limite de vârstă nu exclude posibilitatea persoanelor de a-și continua munca în alte segmente care au tangență cu profesia lor.

Conjunctura ipotezelor relevate denotă concluzia potrivit căreia dispoziția legală a articolului 86 alin. (1) lit. y¹) din Codul muncii a investit angajatorul cu dreptul de a concedia oricând salariatul care deține statutul de pensionar pentru limită de vârstă. Această limitare fiind justificată doar de natura specifică a domeniului de activitate în care se aplică, fiind o opțiune de sine stătătoare a angajatorului.

Totodată, tratamentul diferențiat bazat pe vârstă, în condițiile articolului 86 alin. (1) lit. y¹) din Codul muncii urmăresc un obiectiv justificat și în mod rezonabil un scop legitim, în special preocuparea de a asigura ocuparea forței de muncă.

Ținând cont de dezideratele relevate supra, încetarea raporturilor de serviciu ale intimatului Lazari Terzi, prin dispoziția președintelui raionului Ocnîța nr. 62 din 20 ianuarie 2020 în baza articolului 53, 54 din Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală și articolului 86 alin. (1) lit. y¹) din Codul muncii nu constituie o încălcare a dreptului la muncă. Or, exercitarea acestui drept a angajatorului este edictată prin lege și nu comportă un caracter imperativ.

Desfacerea contractului individual de muncă pe acest temei este opțiunea angajatorului, care apreciază deliberativ oportunitatea încetării raporturilor de muncă cu salariații ce dețin statutul de pensionar pentru limită de vârstă, având în vedere atât cerințele profesionale și condițiile speciale impuse de anumite tipuri de locuri de muncă, cât și reieșind din faptul atingerii vârstei generale de pensionare.

În atare circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, nu a stabilit vreo problemă a legalității desfacerii raporturilor de muncă între Aparatul președintelui raionului Ocnîța și Lazari Terzi.

Așadar, Judecătoria Edineț, sediul Dondușeni, prin hotărârea din 31 mai 2021 corect a respins acțiunea depusă de Lazari Terzi, soluție care la caz urmează a fi menținută.

Conform art. 14 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, dreptul la pensie pentru limită de vârstă se acordă dacă sînt îndeplinite cumulativ condițiile privind vîrstele de pensionare și stagiile de cotizare prevăzute de prezenta lege.

Articolul 41 alin. (1) din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, prevede că începînd cu 01 iulie 2019, se stabilește vîrsta standard de pensionare de 63 de ani pentru bărbați și, începînd cu 01 iulie 2028, vîrsta standard de pensionare de 63 de ani pentru femei. Atingerea acestor vîrste se realizează prin creșterea anuală a vîrstelor standard de pensionare, conform eșalonării prevăzute în tabelul nr.2.

Drept urmare, Colegiul lărgit apreciază ca fiind întemeiată concluzia instanței de fond potrivit căreia la 23 ianuarie 2020 Lazari Terzi a împlinit vîrsta de 63 ani, respectiv în temeiul Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, a atins vîrsta de pensionare de 63 de ani, dînsul fiind născut în anul xxxx, iar cu scopul stabilirii pensiei de vîrstă a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale cerere sub nr. 483, în baza căreia i s-a calculat pensia pe luna ianuarie 2020, din data cînd a fost eliberat. Totodată, Lazari Terzi a confirmat la judecarea cauzei în fond că a primit pensia pe luna ianuarie 2020 în luna aprilie 2020.

Aderent, Colegiul lărgit apreciază ca fiind greșită concluzia instanței de apel precum că instanța de fond eronat a reținut că dispoziția președintelui raionului Ocnîța nr. 62 din 20 ianuarie 2020 „Cu privire la concedierea dlui Terzi L.” prin care au fost încetate raporturile de muncă cu Terzi Lazari în baza art. 86 alin. (1) lit.y¹) din Codul muncii, este una legală or, după cum rezultă din datele descrise anterior, deși Terzi Lazari a atins vîrsta de pensionare, statutul de pensionar nu a fost obținut la data concedierii sale.

În această ordine de idei, Colegiul lărgit apreciază ca fiind justă concluzia instanței de fond precum că certificatul eliberat la 13 februarie 2020 de Casa Națională de Asigurări Sociale Ocnîța, potrivit căruia la 13 februarie 2020 Lazari Terzi nu beneficiază de prestații sociale prin intermediul sistemului public de asigurări sociale al Republicii Moldova, nu confirmă faptul că, nebeneficierea la 13 februarie 2020 a prestației sociale, nu-i acordă ultimului statut de pensionar pe limita de vîrstă. Or, reținerea achitării pensiei intimatului s-a predus în rezultatul depunerii întîrziate la Casa Națională de Asigurări Sociale Ocnîța a dosarului de pensionare pentru stabilirea și achitarea pensiei.

Totodată, Colegiul lărgit conchide că instanța de fond just a respins și cerințele

restabilire în funcție, încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă, repararea prejudiciului moral or, reținând prevederile art. 90 și art.327 alin. (1) Codul muncii, repararea prejudiciului este imputabilă angajatorului în cazul transferării sau eliberării ilegale a salariatului. Pe când la caz, corect s-a stabilit că eliberarea lui Lazari Terzi din funcție este legală, fapt ce generează netemeinicia pretențiilor nominalizate.

Coroborând circumstanțele ce preced, instanța de recurs conchide temeinicia recursului declarat de către vicepreședintele raionului Ocnîța, Eugeniu Șipcalov, în interesele președintelui raionului Ocnîța și a Consiliului raionului Ocnîța, împotriva deciziei din 17 mai 2022 a Curții de Apel Bălți, deoarece soluția instanței de apel este bazată pe neelucidarea circumstanțelor cauzei și este adoptată cu încălcarea normelor de drept material pertinente.

Din considerentele menționate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității casării integrale a deciziei din 17 mai 2022 a Curții de Apel Bălți, cu menținerea hotărârii din 31 mai 2021 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul de către vicepreședintele raionului Ocnîța, Eugeniu Șipcalov, în interesele președintelui raionului Ocnîța și a Consiliului raionului Ocnîța.

Se casează integral decizia din 17 mai 2022 a Curții de Apel Bălți și se menține hotărârea din 31 mai 2021 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni, adoptate în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Lazari Terzi împotriva președintelui raionului Ocnîța, Consiliului raionului Ocnîța, intervenient accesoriu Voinescu Vasile privind anularea dispoziției de eliberare din funcție, restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru perioada absenței forțate de la serviciu, repararea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecători

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Victor Burduh